ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗРЫН ХАРЬЯА

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

МАНХАН СУМЫН ЕБС-ИЙН 2020 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

Аудитын код: ХОА-2021/21/СТА-ТШ3

Цахим хуудас: www.audit.mn Ховд хот 2021 он	Тэргүүлэх аудитор: Х.Болдбаатар Утас: 70433061 Цахим хаяг: BoldbaatarKh@audit.gov.mn Аудитын менежер: А.Цэцэгсүрэн Утас:70432545 Цахим хаяг: Tsetsegsurena@audit.gov.mn Ахлах аудитор: Д.Эрдэнэцэцэг Утас: 70432545 цахим хаяг: ErdenetsetsegD@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	*Аудитын Дээд Байгууллагуудын Олон Улсын Стандарт*
АОУС	*Аудитын Олон Улсын Стандарт*
УСНББОУС	*Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт*
ТТЗ	*Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч*
ТШЗ	*Төсвийн шууд захирагч*
ЕБС	*Ерөнхий боловсролын сургууль*
НДШ	*Нийгмийн даатгалын шимтгэл*
ХАОАТ	*Хүн амын орлогын албан татвар*
ЗДТГ	*Засаг даргын тамгын газар*
СТСХ	*Санхүү, Төрийн сангийн хэлтэс*
БШУЯ	*Боловсрол шинжлэх ухааны яам*

Агуулга

1.Төрийн аудитын байгууллагын санал, дүгнэлт 3

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан 5

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан 5

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан 6

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан 7

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан 8

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан 9

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан 10

3. Аудитын тайлан 11

3.1. Ерөнхий зүйл 11

3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй 11

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, дотоод хяналт 11

3.4. Материаллаг байдал 12

3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд 12

3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт 13

3.7. Шилэн дансны мэдээлэл 14

3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт 15

3.9. Аудитын илрүүлэлт 15

Залруулсан алдаа 15

Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил ....

Аудитын зөвлөмж 15

3.10. Балансын дараах үйл явдал болон дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц бусад чухал асуудлууд 15

4. Менежментийн захидал 15

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт 16

1.ТӨРИЙН АУДИТЫН БАЙГУУЛЛАГЫН САНАЛ, ДҮГНЭЛТ

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
84000 Цамбагарав баг, Жаргалант сум, Ховд
Утас: 976-70433061, Факс: 976-70433061
E-mail: khovd@audit.gov.mn

2021.02.25 № 2/116

танай ______ -ны № ______ -т

МАНХАН СУМЫН СУРГУУЛИЙН ЗАХИРАЛ Ч.ЭНХТӨР ТАНАА

АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Манхан сумын сургуулийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Манхан сумын сургуулийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл материаллаг алдаагүй, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журамд нийцүүлэн үнэн зөв, шударга толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Бусад мэдээлэл

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. *Бусад мэдээлэл нь байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт, үйл ажиллагааны тайлан, сургуулийн өмнөх боловсролын сургалтын чанар зэрэг санхүүгийн ба санхүүгийн бус мэдээллийг агуулсан байна.*

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу үнэн зөв, шударга бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэж болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Х.БОЛДБААТАР

ТАТВАРЫН ХЭЛТСИЙН

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

2.1 АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

төгрөгөөр

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**128,413,355.06**	**143,827,437.47**
33	**АВЛАГА**	1,277,000.00	3,862,163.00
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	00.00	27,123.00
335	**Бусад авлага**	1,277,000.00	3,835,040.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	00.00	3,835,040.00
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	1,277,000.00	00.00
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	127,136,355.06	139,965,274.47
351	**Түүхий эд материал**	27,479,612.02	32,638,773.93
35110	Тусгай зориулалттай материал	27,370,412.02	28,811,473.93
35130	Эм боох материал	109,200.00	3,827,300.00
354	**Хангамжийн материал**	99,344,743.04	107,014,500.54
35410	Бичиг хэргийн материал	285,000.00	476,000.00
35420	Аж ахуйн материал	1,959,100.00	1,916,300.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	703,000.00	703,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	2,000,000.00	2,000,000.00
35450	Барилгын засварын материал	258,000.00	258,000.00
35460	Хүнсний материал	13,484,675.00	16,951,035.00
35470	Бусад хангамжийн материал	80,654,968.04	84,710,165.54
35600	Мал амьтад	312,000.00	312,000.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**1,549,092,335.24**	**1,464,938,941.48**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	1,549,092,335.24	1,464,938,941.48
392	**Биет хөрөнгө**	1,498,039,335.24	1,413,968,441.48
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,419,836,697.00	1,419,836,697.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-86,012,123.88	-172,024,247.88
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	245,409,025.07	254,287,377.07
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-195,302,427.15	-211,713,431.99
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	182,176,914.94	200,245,814.94
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-120,977,819.58	-132,630,023.00
39213	Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	17,200,000.00	17,200,000.00
39217	Ном	35,709,068.84	38,766,255.34
393	**Биет бус хөрөнгө**	51,053,000.00	50,970,500.00
39301	Програм хангамж	330,000.00	330,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-55,000.00	-137,500.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	50,778,000.00	50,778,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**1,677,505,690.30**	**1,608,766,378.95**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**2,449,804.44**	**7,867.44**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	2,449,804.44	7,867.44
413	**Өглөг**	2,449,804.44	7,867.44
4136	**Бусад өглөг**	2,424,264.44	7,867.44
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	2,424,264.44	7,867.44
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**1,675,055,885.86**	**1,608,758,511.51**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	1,675,055,885.86	1,608,758,511.51
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,251,839,957.94	1,251,839,957.94
51101	Өмч: - төрийн	1,201,061,957.94	1,201,061,957.94
51106	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	50,778,000.00	50,778,000.00
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	-554,764,274.03	-621,061,648.38
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	-554,764,274.03	-554,764,274.03
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	-66,297,374.35
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	977,980,201.95	977,980,201.95

6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**1,677,505,690.30**	**1,608,766,378.95**

2.2 АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ҮР ДҮНГИЙН ТАЙЛАН

төгрөгөөр

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**1,206,266,811.02**	**1,394,756,000.91**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**1,200,544,707.02**	**1,243,035,997.91**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	37,949,207.02	39,240,097.91
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	34,271,107.02	35,038,497.91
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	120,000.00	00.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	34,151,107.02	35,038,497.91
120005	Түрээсийн орлого	3,678,100.00	4,201,600.00
123	**Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг**	1,162,595,500.00	1,203,795,900.00
123001	Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн орлого	1,162,595,500.00	1,203,795,900.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**5,722,104.00**	**151,720,003.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	535,470.00	500,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	535,470.00	500,000.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	00.00	149,136,300.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	00.00	149,136,300.00
1340	**Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих**	5,186,634.00	2,083,703.00
134001	Нийгмийн даатгалын сангаас санхүүжих	5,186,634.00	2,083,703.00
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**1,303,527,514.90**	**1,462,008,725.26**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**1,303,527,514.90**	**1,462,008,725.26**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	1,267,228,384.90	1,363,414,922.73
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	816,527,082.00	945,928,151.47
210101	Үндсэн цалин	755,103,168.00	661,029,146.00
210102	Нэмэгдэл	00.00	212,203,009.47
210104	Урамшуулал	61,423,914.00	72,695,996.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	102,094,630.00	119,002,028.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	70,077,618.00	81,812,589.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	8,244,800.00	9,621,604.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	6,590,720.00	7,646,883.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,561,954.00	1,806,947.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	15,619,538.00	18,114,005.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	152,064,526.00	143,359,841.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	11,478,526.00	5,453,841.00
210302	Түлш, халаалт	140,516,000.00	137,836,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	70,000.00	70,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	4,265,624.80	3,094,265.00
210401	Бичиг хэрэг	834,000.00	679,100.00
210402	Тээвэр, шатахуун	1,381,246.80	838,665.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	25,000.00	00.00
210404	Ном, хэвлэл	325,478.00	109,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	65,600.00	00.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,634,300.00	1,467,500.00
2105	**Нормативт зардал**	48,827,703.86	32,335,105.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	15,000.00	2,121,100.00
210502	Хоол, хүнс	47,194,953.86	27,732,305.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,617,750.00	2,481,700.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	1,358,500.00	1,350,000.00
210604	Урсгал засвар	1,358,500.00	1,350,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	373,600.00	70,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	373,600.00	70,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	2,793,000.00	392,000.00

210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,526,100.00	00.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	266,900.00	392,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	138,923,718.24	117,883,532.26
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,443,588.20	1,388,550.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,434,216.00	2,337,150.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	131,045,914.04	114,157,832.26
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	36,299,130.00	98,593,802.53
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	36,299,130.00	20,668,827.00
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	5,186,634.00	2,083,703.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	31,112,496.00	18,585,124.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	00.00	77,924,975.53
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	00.00	77,924,975.53
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**-97,260,703.88**	**-67,252,724.35**
145	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН**	00.00	955,350.00
145002	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны олз	00.00	955,350.00
225	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	1,007,549.94	00.00
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	1,007,549.94	00.00
4	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)**	-1,007,549.94	955,350.00
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**-98,268,253.82**	**-66,297,374.35**

2.3 АУДИТ ХИЙСЭН МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

төгрөгөөр

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**1,172,115,704.00**	**1,363,919,753.00**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**3,798,100.00**	**1,212,199,750.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	3,798,100.00	8,403,850.00
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	120,000.00	00.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	120,000.00	00.00
120005	Түрээсийн орлого	3,678,100.00	4,201,600.00
120009	Бусад орлого	00.00	4,202,250.00
123	**Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг**	00.00	1,203,795,900.00
123001	Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн орлого	00.00	1,203,795,900.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**1,168,317,604.00**	**151,720,003.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	1,162,595,500.00	00.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	1,162,595,500.00	00.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	535,470.00	500,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	535,470.00	500,000.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	00.00	149,136,300.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	00.00	149,136,300.00
1340	**Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих**	5,186,634.00	2,083,703.00
134001	Нийгмийн даатгалын сангаас санхүүжих	5,186,634.00	2,083,703.00
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**1,172,115,704.00**	**1,363,919,753.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**1,172,115,704.00**	**1,363,919,753.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**1,139,010,070.00**	**1,261,081,106.47**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	817,237,900.00	940,864,419.47
210101	Үндсэн цалин	605,752,086.00	646,551,973.47
210102	Нэмэгдэл	150,061,900.00	226,085,846.00
210104	Урамшуулал	61,423,914.00	68,226,600.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	101,649,400.00	124,209,829.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	69,632,388.00	86,651,515.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	8,244,800.00	9,685,989.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	6,590,720.00	7,322,665.00

210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,561,954.00	1,867,732.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	15,619,538.00	18,681,928.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	150,745,700.00	144,916,688.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	10,339,700.00	7,010,688.00
210302	Түлш, халаалт	140,336,000.00	137,836,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	70,000.00	70,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	4,196,870.00	3,148,315.00
210401	Бичиг хэрэг	597,000.00	576,500.00
210402	Тээвэр, шатахуун	1,289,740.00	894,515.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	25,000.00	00.00
210404	Ном, хэвлэл	454,411.00	109,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	65,600.00	151,200.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,765,119.00	1,417,100.00
2105	**Нормативт зардал**	52,056,300.00	43,766,685.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	322,200.00	6,371,300.00
210502	Хоол, хүнс	49,944,000.00	34,659,485.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,790,100.00	2,735,900.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	1,579,000.00	00.00
210604	Урсгал засвар	1,579,000.00	00.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	373,600.00	70,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	373,600.00	70,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	2,793,000.00	392,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,526,100.00	00.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	266,900.00	392,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	8,378,300.00	3,713,170.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,746,675.00	1,476,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,631,625.00	2,237,170.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**33,105,634.00**	**102,838,646.53**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	33,105,634.00	21,288,071.00
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	5,186,634.00	2,083,703.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	27,919,000.00	19,204,368.00
2133	**Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	00.00	3,625,600.00
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	00.00	3,625,600.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	00.00	77,924,975.53
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	00.00	77,924,975.53
8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	00.00	00.00
9	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	00.00	00.00
10	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	00.00	00.00

2.4 АУДИТ ХИЙСЭН ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	**2017 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	1,251,839,957.94	977,980,201.95	-554,764,274.03	1,675,055,885.86
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	00.00	00.00
C03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**1,251,839,957.94**	**977,980,201.95**	**-554,764,274.03**	1,675,055,885.86
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	00.00	00.00	00.00	00.00
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00	00.00

C07	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	00.00	00.00
C08	**2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**1,251,839,957.94**	**977,980,201.95**	**-554,764,274.03**	1,675,055,885.86
D01	**2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**1,251,839,957.94**	**977,980,201.95**	**-554,764,274.03**	1,675,055,885.86
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	00.00	00.00
D03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**1,251,839,957.94**	**977,980,201.95**	**-554,764,274.03**	1,675,055,885.86
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00	00.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	00.00	00.00	00.00	00.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	-66,297,374.35	-66,297,374.35
D09	**2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**1,251,839,957.94**	**977,980,201.95**	**-621,061,648.38**	1,608,758,511.51

2.5 АУДИТ ХИЙСЭН ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

төгрөгөөр

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**		
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	1,353,332,200.00	1,275,007,224.47
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	1,353,332,200.00	1,275,007,224.47
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	1,327,793,200.00	1,255,802,856.47
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	973,135,400.00	940,864,419.47
210101	Үндсэн цалин	649,777,100.00	646,551,973.47
210102	Нэмэгдэл	255,131,700.00	226,085,846.00
210104	Урамшуулал	68,226,600.00	68,226,600.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	131,373,300.00	124,209,829.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	92,447,900.00	86,651,515.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	9,731,400.00	9,685,989.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	7,785,100.00	7,322,665.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,946,000.00	1,867,732.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	19,462,900.00	18,681,928.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	147,820,600.00	144,916,688.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	9,009,600.00	7,010,688.00
210302	Түлш, халаалт	137,836,000.00	137,836,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	975,000.00	70,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	4,485,000.00	3,148,315.00
210401	Бичиг хэрэг	576,500.00	576,500.00
210402	Тээвэр, шатахуун	1,009,400.00	894,515.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	692,000.00	00.00
210404	Ном, хэвлэл	512,400.00	109,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	277,600.00	151,200.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,417,100.00	1,417,100.00
2105	**Норматив зардал**	63,598,800.00	39,564,435.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	7,252,100.00	6,371,300.00
210502	Хоол, хүнс	53,382,100.00	30,457,235.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,964,600.00	2,735,900.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	1,315,700.00	00.00
210604	Урсгал засвар	1,315,700.00	00.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	373,600.00	70,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	373,600.00	70,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	392,000.00	392,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	392,000.00	392,000.00

2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	5298800.00	2637170.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	400,000.00	400,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	4,898,800.00	2,237,170.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	25539000.00	19204368.00
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	25,539,000.00	19,204,368.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	25,539,000.00	19,204,368.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,353,332,200.00	1,275,007,224.47
1310	**УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	1,203,795,900.00	1,125,870,924.47
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	1,203,795,000.00	1,125,870,924.47
1320	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	149,136,300.00	149,136,300.00
132001	Орон нутгийн төсвөөс	149,136,300.00	149,136,300.00
120004	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	400,000.00	00.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	400,000.00	00.00
4	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	00.00	00.00
5	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	00.00	00.00
61	**БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО**	1	1
610001	Төсвийн байгууллага	1	1
62	**АЖИЛЛАГСДЫН ТОО**	76	76
620001	Удирдах ажилтан	1	1
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	52	52
620003	Үйлчлэх ажилтан	23	23

2.6 АУДИТ ХИЙСЭН НЭМЭЛТ САНХҮҮЖИЛТИЙН ТАЙЛАН

төгрөгөөр

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
I	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**4213570.00**	**1,076,000.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**4213570.00**	**1,076,000.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	4213570.00	1076000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	2581570.00	00.00
210402	Тээвэр, шатахуун	55470.00	00.00
210404	Ном, хэвлэл	2526100.00	
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	1632000.00	1076000.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1352000.00	1,076,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	280000.00	00.00
II	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	4213570.00	1076000.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	4213570.00	1076000.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	200000.00	00.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2526100.00	
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	335470.00	500,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	1152000.00	576,000.00
131106	Төсвийн урамшуулал		00.00
IV	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)**		
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		

3.АУДИТЫН ТАЙЛАН

3.1. Ерөнхий зүйл

Махан сумын ЕБС-ийн 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүгнэлтийг захирал Ч.Энхтөр танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтад хийсэн үнэлгээ, аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал бүхий аудитын дүгнэлт түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан толилуулав.

Аудитын тайланд шалгагдагч байгууллагын анхан шатны баримт бүрдүүлэлт, малын нас дэвшилттэй холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг менежментийн захидалд тусгасан болно.

Аудитыг 2021 оны 02 дугээр сарын 20-ноос 2021 оны 02 дугаар сарын 25–ны хооронд Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор Д.Мөнхтулга хариуцаж хэрэгжүүлэв.

3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

Хүүхдийн сурах үйлийг дэмжиж сурлагын хоцрогдолгүй сургахад бүх талын оролцоо, хамтын ажиллагааг өргөжүүлж, тэдний хөгжил төлөвшил, сурлагын амжилт чанарыг сайжруулах, багшийн мэргэжлээрэх тасралтгүй хөгжих боломжийг бүрдүүлэх зорилго дэвшүүлэн ажиллажээ. Байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэл нь:

- ✓ Ерөнхий боловсрол эзэмшүүлэх сургалтын байгууллага
- ✓ Эх хэлний чадварыг хөгжүүлэх
- ✓ Боловсролын үйлчилгээнд хүн бүр оролцогч байх чадамжийг дээшлүүлэх
- ✓ Суралцах чадвар, сургалтын чанарт ахиц гаргах
- ✓ Хүүхдэд ээлтэй эрүүл орчин бүрдүүлнэ

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- *Засгийн газрын 2019 оны 472 дугаар тогтоолоор “Төрийн албан хаагчийн цалингийн сүлжээ, хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай”*
- *Засгийн газрын 2020 оны 11 дүгээр сарын 183 тоот ‘’бүх нийтийн бэлэн байдлын зэрэгт шилжсэнтэй холбогдуулан эдийн засгийг дэмжих чиглэлээр авах зарим арга хэмжээний тухай’’*
- *Засгийн газрын 2020 оны 1 дүгээр сарын 10 тоот ‘’төрийн болон орон нутгийн өмчийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай*

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт

Манхан сумын ЕБС-ийн санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус газрын одоо мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг БШУЯ-наас авч хэрэгжүүлж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын шинэчлэлт, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцтэй байгаа эсэхийг судалж үзэхэд шинээр батлагдсан бодлого, журамд нийцсэн байна.

Цар тахлын нөхцөл байдалтай холбоотойгоор БСУГ-ын дотоод хяналтыг 2020 онд тус байгууллагад хэрэгжүүлээгүй мөн дотоод аудитын алба тус байгууллагад ямар нэгэн хяналт, шалгалт хийгээгүй байна.

Байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүүд хэрэгжүүлсэн дотоод хяналтын тайлан мэдээ байхгүй байна.

Манхан сумын ЕБС-ийн дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд бага гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн үе шатанд дахин хянахад дотоод хяналт үр нөлөөтэй гэж үзлээ.

3.4. Материаллаг байдал

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож, эрсдэлийн түвшинд “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшинд 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн нийт орлогын 772312.0 мянган төгрөгөөс 1 хувиар тооцон 7723.1 мянган төгрөгөөр материаллаг байдлыг тооцсон.

Харин гүйцэтгэлийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшинд 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн нийт орлогын 1395711.3 мянган төгрөгөөс 1 хувиар тооцон 13957.1 мянган төгрөгөөр материаллаг байдлыг тооцлоо.

3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд

Манхан сумын ЕБС-ийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 68033.32 мянган төгрөгөөр буюу 4 хувиар буурсан байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан авлага, бараа материал, үндсэн хөрөнгийн данс, өр төлбөр, эздийн өмчийн данс байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт /мянган төгрөг/

Тайлангийн үзүүлэлтүүд	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт	
Авлага	1,277.00	3,862.16	2,585.16	202%
Бараа материал	127,136.36	139,965.27	12,828.91	10%
Үндсэн хөрөнгө	1,549,092.33	1,464,938.94	-84,153.39	-5%
НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	**1,677,505.69**	**1,608,766.37**	**-68,739.32**	**-4%**
Богино хугацаат өр төлбөр	**2449.8**	**7.87**	-2,441.93	**0%**
Цэвэр хөрөнгө, өмч	1,675,055.89	1,608,758.50	-66,297.39	-4%
ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	**1,677,505.69**	**1,608,766.37**	-68,739.32	**-4%**

Авлага дансны үлдэгдэл оны эцэст 3862.16 мянган төгрөг болж 2585.16 мянган төгрөгөөр өссөн байна. Тайлант онд өмнөх онд үүссэн хувь хүмүүстэй холбоотой авлагыг бүрэн барагдуулан ажиллаж тайлант онд Нэмэлт данснаас төвлөрүүлсэн түрээсийн номын орлого 3625.6 мянган төгрөгийг авлагаар бүртгэсэнтэй холбоотой байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 139965.27 мянган төгрөг болж 12828.91 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант онд төсвийн хөрөнгөөр 64228.93, ОНХС-гийн хөрөнгөөр 700.0, БСУГ-аас 1441.06, Дэлхийн зөн ОУБ-аас 2892.99 мянган төгрөгийн бараа материал нэмэгдэж 56434.07 мянган төгрөгийн бараа материалын үйл ажиллагаандаа зарцуулсантай холбоотой байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл оны эхэнд 1549092.33 мянган төгрөг, оны эцэст 1464938.94 мянган төгрөг болж 84153.39 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Үндсэн хөрөнгийн данс нь тайлант онд ОНХС-ийн хөрөнгөөр 4000.0 мянган төгрөгийн мотоцикл, камер, БШУЯ-ны хөрөнгө оруулалтаар 3586,3 мянган төгрөгийн 2 ш компьютер, 13928,3 мянган төгрөгийн ширээ сандал, 3057,2 мянган төгрөгийн ном сурах бичиг, Дэлхийн Зөн ОУБ-аас 2932,6 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмж эд хогшил, тооллогоор бүртгэлд тусгаагүй байсан 2500,0 мянган төгрөгийн үнэтэй хандиваар ирсэн иж бүрэн гэрийг тус тус орлого авч нийт 30004,4 мянган төгрөгийн хөрөнгийг үнэ төлбөргүй орлогоор бүртгэлд тусгаж тайлант оны элэгдлийн зардал 114157.85 мянган төгрөг байгаатай холбоотой байна.

Өр төлбөр дансны үлдэгдэл 7.87 мянган төгрөг болж 2441.93 мянган төгрөгөөр буурсан нь санхүүгийн хяналт шалгалтын актын өрийг хүмүүсээс суутган авч төлж барагдуулсантай холбоотой байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл оны эцэст 1608758.5 мянган төгрөг болж 66297.39 мянган төгрөгөөр буурсан нь тайлант үеийн үр дүнтэй холбоотой байна.

Манхан сумын ЕБС-ийн 2020 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар нийт орлого өмнөх оноос 188489.2 мянган төгрөгөөр буюу 15.6 хувиар өссөн байна.

Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан 188489.2 мянган төгрөгийн орлогоос тусгай зориулалтын санхүүжилтийн орлого 41200.4, үнэ төлбөргүй орлого 887.39, түрээсийн орлого 523.5, орон нутгийн төсвөөс санхүүжих орлого 149136.3 мянган төгрөгөөр өсөж нийгмийн даатгалаас авсан орлого 3102.9, туслах үйл ажиллагааны орлого 120.0, дээд шатны төсвийн захирагчаас авах орлого 35.5 мянган төгрөгөөр буурсантай холбоотой байна.

Нийт зардал өмнөх оноос 157775.2 мянган төгрөгөөр буюу 12.1 хувиар хувиар нэмэгдсэн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан 157775.2 мянган төгрөгийн зардал нь цалинг шимтгэлийн зардал 146308.5 мянган төгрөг буюу 15.9 хувиар, урсгал шилжүүлэг 62294.7 мянган төгрөг буюу 171.6 хувиар өсөж тогтмол зардал 8704.7 мянган төгрөг буюу 5.7 хувиар, хангамж бараа материалын зардал 1171.4 мянган төгрөг буюу 27.5 хувиар нормативд зардал 17198.6 мянган төгрөг буюу 35.2 хувиар, томилолтын зардал 303.6 мянган төгрөгөөр буюу 81.2 хувиар, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр 2401.0 мянган төгрөгөөр буюу 85.9 хувиар, бараа үйлчилгээний зардал 21040.2 мянган төгрөг буюу 15.4 хувиар буурсан байна.

Өмчийн өөрчлөлтийн тайлангаар өмнөх оны үр дүн рүү бодлогын өөрчлөлтөөр бүртгэлийн бичилт хийгдээгүй байна.

3.6. ТӨСВИЙН ТӨЛӨВЛӨЛТ, ГҮЙЦЭТГЭЛ, НЭМЭЛТ САНХҮҮЖИЛТ

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн шууд захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Төсвийн төлөвлөлт:

Тус байгууллагын 2020 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг үндсэн үйл ажиллагааны зардлын төсвийг 1353332.2 мянган төгрөгөөр нийт зарлагыг 1353332.2 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Аймгийн төсвөөс үндсэн үйл ажиллагааны зардалд тусгай зориулалтын шилжүүлгээс 1203795.9 мянган төгрөгөөр, орон нутгийн төсвөөс 149136.3 мянган төгрөгөөр туслах үйл ажиллагааны орлогыг 400.0 мянган төгрөгөөр нийт үйл ажиллагааны зардлыг 1353332.2 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Төсвийн гүйцэтгэл:

Тайлант онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 6 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 1353332.2 мянган төгрөгийн төсөв баталснаас тусгай зориулалтын шилжүүлгээс 1203795.9 мянган төгрөгөөр, орон нутгийн төсвөөс 149136.3 мянган төгрөгөөр туслах үйл ажиллагааны орлогыг 400.0 мянган төгрөгөөр санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр нийт 1353332.2 мянган төгрөгийн төсөв баталснаас тусгай зориулалтын шилжүүлгээс 1203795.9 мянган төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 149136.3 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч 1275407.2 мянган төгрөг зарцуулж 77925.0 мянган төгрөгийн төсвийн хэмнэлт гарган төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1275007.2 мянган төгрөг буюу 94.2% зарцуулсан байна.

Нийт төсвийн зардлын гүйцэтгэлийн 1 хөтөлбөрийн 6 арга хэмжээг бүрэн хэрэгжүүлсэн боловч хөтөлбөрөөс хэмнэлт гаргасан байна.

Хөтөлбөр арга хэмжээний хэмнэлтийг хүснэгтээр харуулбал:

код	хөтөлбөр, арга хэмжээ	мөнгөн дүн
80101	Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	38,732.0
81806	Дотуур байр	23,233.6
81827	Бичиг үсгийн боловсрол олгох	229.9
81835	Сургалтын хэвийн үйл ажиллагаа	663.1
81801	Үдийн цай	10,846.8
80109	Тогтмол зардал	4,219.6
	Нийт дүн	77,925.0

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр харуулсан мэдээллийг энэ тайлангийн 4.5-д харуулав.

Нэмэлт санхүүжилт:

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт дансаар номын түрээсээр 3625.6, БСУГ-аас шагнал 500.0, Мобиком ХХК-аас түрээсийн орлого 576.0 мянган төгрөг нийт 4701.6 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлжээ.

Нэмэлт санхүүжилтийн данснаас 500.0 мянган төгрөгийг шагналд бусад зардалд 576.0 төгрөгийг зарцуулж үлдэгдэл 3625.6 мянган төгрөгийг төсөвт төвлөрүүлжээ.

3.7. Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд оруулбал зохих 146 мэдээлэл оруулахаас хугацаандаа оруулсан 129, мэдээллийг огт оруулаагүй 2, мэдээлэл дутуу оруулсан 15 мэдээлэл байна. Цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээнд санхүүжилтийн мэдээллийг 1-7, 9 сарыг мэдээлээгүй байна. Халаалтын зардлын

зарлагын 1,2,9 сарын мэдээллийг орхигдуулсны аудитын явцад залруулан мэдээллийг бүрэн оруулсан.

3.8. ӨМНӨХ ЗӨВЛӨМЖИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

Манхан ЕБС нь 2019 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах албан шаардлага, зөвлөмжийг өгсөн байна. Хэрэгжилтийг хүснэгтээр харуулбал:

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Зөрүү		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт	0	0	0	0	0	0	0
Албан шаардлага	1	3396.7	1	3396.7	0	0	100
Зөвлөмж	2	8288.8	2	8288.8	0	0	100.00
Нийт дүн	**3**	**11685.5**	**3**	**11685.5**	**0**	**0**	**100**

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангаар өгөгдсөн 1 албан шаардлагыг бүрэн хэрэгжүүлэн ажиллаж өгөгдсөн 2 зөвлөмжийг бүрэн хэрэгжүүлжээ.

3.9. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 3502.6 мянган төгрөгийн алдаа илэрснээс 3190.6 мянган төгрөгийн 1 алдаанд төлбөрийн акт бичиж 312.0 мянган төгрөгийн 2 зөвлөмж бичигдлээ.

Залруулсан алдаа: Аудитаар залруулсан алдаа байхгүй болно.

Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил

Аудитаар илэрсэн 3190.6 мянган төгрөгийн 1 алдаанд төлбөрийн акт бичигдлээ. Үүнд:

- Тайлант онд махны үлдэгдлийн тооцоог хянахад дотуур байрны хүүхдэд олгоогүй махыг шууд зардалд бүртгэн зарцуулсантай холбоотойгоор 3190.6 төгрөгийн төлбөрийн акт бичигдлээ.

Аудитын зөвлөмж: Санхүүгийн тайлангийн аудитаар илэрсэн 312.0 мянган төгрөгийн 2 алдаа, зөрчилд зөвлөмж өгч, менежментийн захидалд тусгав.

3.10. БАЛАНСЫН ДАРААХ ҮЙЛ ЯВДАЛ БОЛОН ДАРААГИЙН АУДИТААР АВЧ ҮЗЭХ АНХААРАЛ ТАТАХУЙЦ БУСАД ЧУХАЛ АСУУДЛУУД

Дараагийн аудитаар цалингийн нэмэгдлийн тушаал шийдвэрийн хэрэгжилтийг авч үзэх нь зүйтэй гэж үзлээ.

4. МЕНЕЖМЕНТИЙН ЗАХИДАЛ

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

1. Анхан шатны баримт бүрдүүлэлт

1.1 Илрүүлэлт: Тайлант онд худалдан авсан бараа бүтээгдэхүүн, захилгаар хийгдсэн судалгааны ажлуудад гарсан зардлуудыг баримтжуулахдаа И баримтаар баталгаажуулаагүй байгаа нь борлуулагч талыг татвараас зайлсхийх боломжийг бий болгож байна

1.2 Эрсдэл: Төсвийн зарцуулалтын хяналт сулрах, харилцагч байгууллага татвараас зайлсхийх

1.3 *<u>Өгсөн зөвлөмж</u>: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13.7. "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно", Татварын ерөнхий хуулийн 28.5. "Татвар төлөгч борлуулалт хийх тухай бүрд хэрэглэгчийн системээс дахин давтагдашгүй дугаар бүхий төлбөрийн баримтыг хэвлэж өгөх, эсхүл цахимаар илгээх үүрэгтэй" гэсэн заалтуудыг мөрдөн ажиллаж, худалдан авалтын ажил гүйлгээ бүрийг И баримтаар баталгаажуулах*

1.4 *<u>Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:</u>* Хүлээн зөвшөөрсөн

2 Малын нас дэвшилттэй холбоотой асуудал

2.1 *<u>Илрүүлэлт:</u>* Тайлант онд 312.0 мянган төгрөгийн малыг нас дэвшүүлээгүй байна.

2.2 *<u>Эрсдэл:</u>* Төсвийн хөрөнгийн үр өгөөж буурах, санхүүгийн тайлангийн үнэн зөв байдал хангагдахгүй байх

2.3 *<u>Өгсөн зөвлөмж</u>: Төсвийн тухай хуулийн 14.2.3-д "өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд төсвийг үр ашигтай удирдах, гүйцэтгэлийг хангах", Төсвийн тухай хуулийн 5-р зүйлийн 5.1.2-д "төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх" гэсэн хуулийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллах*

2.4 *<u>Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:</u>* Хүлээн зөвшөөрсөн

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2021 оны 4 дүгээр сарын 30-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. АУДИТААР ИЛЭРСЭН АЛДАА, ЗӨРЧЛИЙН ЖАГСААЛТ

Огноо:	Аудитын нэр:	Манхан сумын сургуулийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудит	Аудитын код:
2021			ХОА-2021/21/СТА-ТШЗ
Шалгагдсан байгууллагын нэр:	**Манхан сумын сургууль**		Мянган төгрөгөөр

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
			Нэр	Албан тушаал	Овог нэр
	1	2	3	4	5
1	2.5 Тайлант онд худалдан авсан бараа бүтээгдэхүүн, захилгаар хийгдсэн судалгааны ажлуудад гарсан зардлуудыг баримтжуулахдаа И баримтаар баталгаажуулаагүй байгаа нь борлуулагч талыг татвараас зайлсхийх боломжийг бий болгож байна.	0	Зөвлөмж өгөх	Захирал, нягтлан бодогч	Ч.Энхтөр Д.Санжидмаа

2	Тайланд онд малыг нас дэвшүүлээгүй	312.0	Зөвлөмж өгөх		
3	Махны тооцоо бодоогүй, мах дутагдуулсан.	3190,6	Төлбөрийн акт		
ДҮН		**3502.6**			

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР